

Latin prefixus Adverbs.

55. gadagahjums.

Alt. 8.

Trefschdeena, 25. Februar (8. Merz).

1876.

Redakteera adrese: Pastor Saksanowicz, Luttringen pr. Frauenburg, Kurland. — Elkspedīzija Bestvora l. (Rēver) grāmatu bobsē Jelgavā.

Nahditajs: No eelschēmēhm. No abrsemehm. Wiesjaunakabs sīkas. 500 werstes pa Balto - Kreisemi. Pohstā un ohstā. G. S. jaunkundsei. Dahwanas. Atbildas. Studinachanas.

No eelſchſemehm.

No Jaunmuishas (Kuldig. apr.). Jau kattisma wahrdi faka, ka „laba waldischana“ peeder pee deenischlas mäises un katra draudse un katrs draudses lohzeeklis reds schi wahreda d'stu pateešibu. Muhsu pagastam Deews tas Kungs ir dahwinajis ihstu gohda wihru par pagasta wezako, muhsu mihiu Lentes Bakus haimneeku. No gaischa prahtha, gohda fids un drohſch un ifweizigs wiſā darifchanā buhdams wiſch jau no pat eefahkuma tika par ziteem ewehrohts un it jau us trescho lahgu no mums ſawā wezaka amata zelte. Taifnigi wiſas leetas wesdamis wiſch ir mihiſch wiſahm augstakahm teefahm un gohdinahts no ik weena ſawā draudse. Zik ween pee muhsu dſihwes tagadejas buhſchanas ir bijis eespehjams, wiſch ir ruhpejeeſ ſawam pagastam pee wiſas labklahſchanas lihdſeht. Tagad nu mums wiſa draugeem ir leelas fidsfahpes. Muhsu pagasta wezakais jau ilgaku laizinu ir ar ſawu weſelibu ſtipri fanibzis, kruhſchu ſaite ir eewilzinata, ta ſtam nu ſchinis deenäs bij us neſinamu laiku jadohdahs us Lee-paju, kur zeen. dſimtkungs grib par to mihiſi gahdaht, ka wairak dakteri ſlimo nem ſawā ahrſteſchanā, lahdu mahjās tam neſpehj doht. Leelā pulka fanahkuſchi ar firſnigahm ſchehlabahm to 14. Februar if mahjahm aispawadijahm, kur tam nu bij ja pamet weentulis mihiſch, dahrgs laulahts draugs un behrninſch, wiſa mahjina un wiſs nowads. Raut jel Deewis tas Kungs muhsu wiſu firſnigas luhgſchanas paklaufit, ſi-prinatu tohs peederigus pazeetigā garā un dohtu muhsu mihiſam pag, wezakajam atkal drihs ifweſelotam un fweikom pahrnahkt mahjās, ſamā dſihwē un ſawā amata!

No Saldus puses. Ar Februara eefahkumu dabujahm atkal seemas zetu. Lai gan us pastahwigu, stingru seemu newaram wairs zereht, jo brihscheem fneeg un lihst, un fals atlaidees, tatschu wehl brangi paschluhzam ar taguhm un daschas aiskawetas mescha braukshanas ispildam. — 6. Februar Brohzenes Leepeneeku faimneekam meschā brauzoht firsā kahdā pakalnītē saklupis un ar sohbeem mehli libds pupei pahrzītis. Newar sināht, waj buhs eespehjams isahrsteht, jo tahdai weetai gruhti ar sahlehm peetapt, un gruhti ari lohpinaa dīshwibū wilkt, jo tikai miltu uhdeni war dsert. — Ari sagki muhšu puſē wehl pawifam nebeidsahs, lai gan polizejas un teefas wiſā ſpehķā par to ruhpejahs. Tā to nakti us 11. Februar Brohzenes ūkohļā saglis uslauſis wahguscha durwis un ehdamas leetas, lā; miltus, putraimus, galu un ūweetu, par

kahdu 20 rubl. fasadsees un aibrauzis. Kaut jel ari schim
grehzineekam Deewa wahrds aufis swanitu, ka tee sagfi Deewa
walstibu ne-eemantohs! A. K.—f.

No Bauskas draudses. Kungs, mahzi mums muhsu deenas ta skaitiht, ka mehs gudru firdi dabujam! Scho wahr-dinu peeminā turoht, schis jaunais gadinsch mums gan ihpa-fchi pee firds leek, jo tik dauds slimneeku un mironu, ka schini jaunā gadā mums sen nau bijuschi. Ihpaschi fruhfchu sehrga zeeti plohsahs un dasch labs puismuhsicas zilweks kapiā kahpj. Starp scheem kahds gohda wihrs no muhsu wi-dus no mums atschkikhrahs: Zeraukstes pagasta wezakais Indul faimneeks Jekhabs Induls. Uhdensfchrdfigs wiensch tanī stiaprā salā isbrouzis, fasaldejahs un eekam redsoht bij is-dissis. 1824. g. Superdentes pagastā dsimis, wina tehws Zeraukstes pagastā bij eenahzis un preeskch kahdeem 30 gadeem tabs Indul mahjas usnehmis, komehr dehls paſchā muischā par wagaru deeneja; kad mahjas us arenti tīka nodohšas, dehls pats par faimneeku palika un gruntigi mahjas apkohpa. Apprezehts ar Zeraukstes Wahzeles faimneeka mitu wiſch it laimigi ar winu dīlkwoja un gan zereja ar preelu ſawas wezas-deenās nodſihwoht, kad Deewēs winam 2 behrninus uſtizeja, kas bij wina firds preeks. Bet Deewēs zitadi bij nolizis. — Prahtigs wihrs buhdams un wiſas weetās uſtizams, wiſch drihs par pagasta amata wihrū tīka eezelts, par magaſihnes wihrū, par preeskchneeku un kad tee jauni likumi zehlahs, par pagasta wezaku, tā wiſch 24 gadus pagastam ſalpoja ar ſawu gudru padohmu un ſawu uſtizibū. Ihpaschi pagasta wezaka weetā buhdams, wiſch zeeti par pagasta labklahſchanu ruhpejahs. Skohlas un skohlmeisteru draugs wiſch wiſwirak (jo pee tahs skohlas 5 pagasti peekrita) vuhlejahs, par skohlas apkohpſchanu un zīk ſpehdams no firds gahdaja, lai wezaki behrnu ſkohla ſuhtha un lai wiſs pareiſi iſdohdahs, pats pee behrnu peerakſiſchanas un pahrklaufſchanas klaft buhdams. Īapat wiſch ar firds preeku gahdaja par basnizas leetahm un lihds ar Zeraukstes pagastu ſawu wahedu gribēja pildiht, ko tas us basnizas uſtaifſchanu bij dewis. Turflaht wiſch bij bahriau un atraiņu tehws un zīk ween ſpehdams par teem gahdaja, lai teem neween buhtu maiſe, bet ari gariga apkohpſchanā.

Tā mans mīhais draugs ar leelu puhlešchanu puhlejahs, kād pirmais spēhreens par winu nahza. Weža mahte no wina išķihrahs; nezīk ilgi tad lausahts draugs tam tika atnemts un 2 bahrinus winam pameta. Ar kahdu sīrsnigu mīhlestibu winsch ūchohs massinus apkohpa, lai winam gan pilnigi wehl zītas darīshanas bijušas, ari wežs tehwē, pahri par 80 gadeem, bij jałohpj. Preezigs, mīhligš, laipnigs, lai gan

sirdē buhtu applubdinata, winsch sawu zetu kusā un rahmā prahātā staiga, kamehr Deewswinu pēwefeliba ustureja, bet nu ari winam tāhs deenas tuwojahs, kas mums wiſai nepatičk. Zeeta slimiba winam uskrita un ar noskumufchu firdi winsch sawu wezu tehwu un sawus 2 behrnianus usluhkodams prasija: kas tad nu par teem gahdahs, kad ja-aiseet, jo no tu-wakeem radeem it neweena weeniga ne-atlikahs. weenigais brahlis preefch wina bij nomiris. Ari tagad wehl pagasts winu no pagasta amata weetas ne-atlaida, bet no jauna ar teem wahrdeem stemmeja: „kad winschari neſpehj staigaht, to-meht mums wina galwina un wina padohms.“ Zik labprah wisi winu buhtum paturejuschi. bet Deewswrihs winu aizinaja: 20. Janwar deenā winsch nomira un 25. Janw. pehz basnizas tika glabahs. Aplom leels lauschu pulks bij sanahzis to mihtu draugu, ihsti gohda wihru, glabahs un wina meesu tanī kusā kambarits nolikt. Pats to lihku runu tureju, dseadataji us tschetchrahm balsihm dseedoja un pagasta teefas preefchfehdetajs wehl ar kahdeem firſnigeem wahrdineem nelaiki peemineja. Dusi nu pilnā meerā, kamehr taws Jesus tevi atkal usmohdinahs us jaunu dīshwochanu. Bet Deewswai fchē semes wirſu palihds wezam tehwam un teem 2 behrnineem un lai pagasta valihds fewim atkal tahdu wezaku zelt, kas nelaikim lihdsigs buhtu, kas gahdatu no sirds par pagasta lablahschau un ihyaschi par skohlu un winas buhschau.

S.

Amburgas krohdsineeks, Strehle k. ir diliſchangi starp Baufku un Jelgawu eeriktejis. Lihds schim mums Baufkeneekeem, kas sawa ſirga netura, bij wiſas Jelgawas braukſchanas zaur ihyaschi ibretu fuhrmani ja-ſdara, kas daschu reiſ ſtipri maksaja. Tadehk nu ir lohti patihkama leeta, ta kahrtiga eerikte ar ſinameem brauzeeneem patihkamis fehdeklis un turflaht par mehrenu zenu (1 rubl. f.). Beram, ka fchi deriga leeta, par ko daudsi pateizahs, joprohjam paſtahwehs.

No Baufkas puſes.

Leepajas vilſehtā, pehrnā 1875. g. ir prezēs ewestas par 1 milion. 854 tuhlsi rubl. un iſwestas prezēs par 5 mil. 948 tuhlsi rubl. Leepajas kohymana kungs K. F. Schneider ir weens pats par 2½ milioni rubl. prezēs iſſuhtijis us ahrſemehm.

Leepajas ohſtā 1875. gadā kugi ar prezēm eenahkuſchi: 553 un iſgahjuſchi par wiſam 533. Leepajas kugoschana nau nebuht, tāhs ſtipras ſeemas un leela ſaltuma deht, ihſteni meeru metuſi. — Pat Janwar mehneſi ir Leepajas ohſtā eenahkuſchi 14 kugi, (1 damſkugis ar filkeli) un ir iſgahjuſchi lihds 25. Janwar 14 kugi (5 no teem bija ar ſineem lahdeti).

Leepajas puſe laba kamanu zeta wehl arweenu truhlsi, tikai meschmalneeki zik nezik ar waschahm wiſinajahs. Ap Embohli un Wainodi ir wairak ſneega. Ari ſchini puſe lauzineeki ſcheliojohs, ka ſartuveli tai ſihwā ſalā kafchōs, ruhenes, ari pagrabobs ſafalufchi.

Preefch wairak ka gads kahrtas kahds laikrakts par Leepajas apgabalu rakſtadams un par teatera rohdifchanahm rūnadams, ari peemineja, ka Leepajas tumſchā puſe, wehl truhſtoht teatera gaisminas ſtarinu, it ka tas apgabals ween tik buhtu gaifch, kur teaterus iſrihko! — Uz to bildenajumu atſauldamees waram tam par opmeertinaſchanu paſtahſtoht, ka ari uz ſcho apgabalu jau ſen teaterus iſrihko, un pehdejo reiſu 28. Dezember iſrahdija atkal Gramſdineeki Treknui muſchus leelā ſahle teateri ar weefibas wačaru. Diwi johtu ſu-

gas tapa-rahditas: 1) „Sulainis par dakteri“ un 2) „Izigs Mōhſes“ — un waram leezinah, ka ſlatitaji, pat tee mis-wairak ſkohlotee — lohti bija ar to iſrahdifchanu un akteeru weiklumu ar meeru un ſpehletajeem pateizigu „brawo“ usga-wileja.

E. F. S.

Mas-Rundahles arendaterim 10. Februar lohti leela ſlahde notika, nodega labibas pilns ſchluhnis. Uguns zehlftees zaur damſmaschini, kas wehja puſe bes ſkurſtēna ſepures peelikta jumtā uguni eedwaſchojuſi. Laudis gan bareem ſakrehja, ari Rundahles un Meschohtnes ſprizes ſahka ſtrahdah, bet glahbt neko newareja; garam tekoſcha Behrſteles upite mas uhdena dewa. Damſa rija ari uguni par laupiju-mu palika, ta eſoht bijuſi apdrohſchinata aſekuranzē.

Rundahneeks.

3. Janwar nodega Apschupes muſchas rijas, uguns zehlees no krahfnas welwes, kurai abi gali bij wala. Skahde lihds 2000 rubl. Waj newaretu to mahzibū ſmeltees, ta likt muhreht, ka jau zitās puſes to ſen dara, pakalgalu lihds muhrim zeeti? Zitadi zik ſrihs no eefrituſcha ſalmina war leefmas iſzeltees.

P. A.

Waltaiku kirspehle L. krohga ſudmaliſ 2. Februar paželu braukdams ahtā nahwē nomiris. Kas ſin, waj nebuhs zaur poħleeku ſakarſeſchanohs nahzis, jo eſoht wairak kroh-gos eekſchā bijis.

Mihgā iſnoht jauna wahzu awiſe, kas ſaukſees „Migasche Industriezeitung“. Diwi reiſ par mehneſi iſnahkdama ta pañneegs techniſkas beedribas ſinas un padohmus ihyaschi preefch amatneekem un fabrikanteem.

Us Igaunu rakſteezibas laufa pehrnā gadā raduſchahs pawiſam 76 jaunas grahmatas, prohti 8 garigas gr., 5 ſkohlas gr., 31 ſtabstu gr., 11 dſeefmu krahumi, 4 teatera lu-gas, 3 nohſchu gr., 6 awiſes, 6 kalenderi un 3 daschadu rakſtu krahumi.

No Pehterburas. Prelefsch tāhs Deewa preefchā aif-ahjuſchus leelfirſteneſ Marijas Nikolajewnas Keiſara namā tiks 3 mehneſhi truhwehts.

No Pehterburas. Šina ir atſkrehjuſi, ka 8. Februar Kokanās pilſehts ar 62 leelajeem gabaleem, un wiſahm ſawahm magaſinahm ir pats no ſewiſ ſkreeweem padeweess. Generalis ſkobelew ſekohrteleja ſawas regimenterai pilſehtā. Muhsu kungs un Keiſars ir dahwinajis ſchim gene-ratam ſkobelewam par wina drohſchſirdigu kara-wefchanu preef Kokaneefcheem ſelta ſohbinu ar dimanteem apſpraustu un ar to wirſrakſtu „par drohſchſirdibu.“

— Marijas pili nelaikes leelfirſteneſ Marijas lihlis gu-leja wairak deenu lepni guldihks un ūhluſchi lauschu, augſti ka ſemi, nahza ſamu beidsamo gohdu parahdiht. 12. Februar pulkſten 1. lihlis tava no Marijas pils un Pehter-Bahwila baſnizu nowests, kur wiſi nelaika Keiſara peederigi duſ. Papreefch ſahja ſaukſijas Leibguardu kaſaki, tad nu wiſa to gohda pawadonu rinda, ſchikra pehz ſchikras, preſteri ar degofchahm ſwezechm rohlaſ; lihla ratuſ wilka 6 ſirgi ar melneem dekeem apſegti, gar abejahm ratu puſehm paſhchi ar degofchahm piļu ſwezechm; lihlu rateem paſat johja muhſu kungs un Keiſars, winam eepakal tee general- un ſlihgeladju-tanti, tad nu leelfirſtli un wiſi generaļu pulks, tad Keiſarene ratos un leelfirſteneſ un kammerdahmas un ziti. Lihlis no 12. lihds 13. Februar guleja baſnizā un gohda waktis tam ſlaht, kamehr tad atkal ar leelu gohdbi tika ſemē guldinahs.

No Zarizinas (pee Wolgas) raka, ka tur leela sneega putenu deht wiši zeli aisdſihti un ta tad tur ifg. mehneschös ir ſawesti un qul ap bahnuſi kahdi 3 milioni fablitu ſiwjū.

No ahrsenehm.

Ari pa Widus-Wahzsemi jaur atlaidenu laiku ir stipri plubdi raduschees. Pee Dresdenes isahrdija weenu d'selszela tiltu; maschina ar wagonu rindu patlaban bij pahrgahjuji, te straumes vihlarus issauvia.

— Posenes un Gnesenes katošu erzbiskaps, grāfs Ledo-
chowski, tika no Brūhschu waldishanas dehl fawas pretoscha-
nabs pret waldibas likumeem zeetumā eelikts un no amata no-
zelts. Tagad winsch nu fawus pahri gadus issehdejis ir
swabadihbā atlaists. To waldishanas spreedumu dehl tahs
nolikshanas no amata winsch tura par neeku un fauzahs pats
un tohp no katoleem wehl ar ween fauktē un gohdinahs kā
Posenes erzbiskaps, jo tik ween pahwests, kas winam to
amatu dewis, waroht to nemt, bet ne vis laiziga waldiba.
Ledochowskijs us Rōhmu pre pahwesta braukdams nabza zaur
krakawas pilfehtu. Tur Austreechsu katoši to fagaidija ar
tahdu gohdibu, kahdu paſcham semes tehwam nespētu aug-
staku parahdiht. At wīsem basnizpulksteneem swanija, lau-
dis stahweja zelks nometuſchees un erzbiskapa svehtibu gaidi-
dami. Austrijas waldiba to isdsirdusi un negribedama Brūh-
scheem fareebt zaur to, ka to no wineem noliktu erzbiskapu
Austrijā tā lauj gohdinahs, esoht grāfs luhgusi, lai rāuga
ahtri tikt prohjam is Austrijas rohbescheem.

No **Franzijas** siin 22. Februar, ka starp teem jau isweh-
leteem 500 runas kungeem preefsh deputirtu nama leelu leela
puše ir republikaneeschi; no keisarneeku partijas buhschoht til
kahdi 60.

Si Franzijas tāhs finas rahda, ka tur nu nahkofscham laikam ir brihwaldiba nogrunteta. Kehnинееку partijai nau negik runaskungu no fawas partijas isdeweess deputirtu namā eesvraust; ati Keisarneeku partijai ir tik kahdi 62; wifs leelais vulks ir republikaneeschi. Schi Franzijas leeta ir ari ewehrojama zitās walsts: jo kād kehnинееку waj Keisarneeku partijai buhtu rairak draugi radusches, tad no winu waldidibas kandidateem gan buhtu bijis dohmajams, ka tee raudīshē karu zelt, lai war few gohdu eepelnitees. Bet tagadējai republikai nau pebz tāhda gohda jaķalys, ka nems nu jo sirdigi darbā tāhs eekšķigas walsts darischanas un tā tad meers ari no Franzijas pusēs qaidams.

Spanija or Karlistu pretoschanohs eet nu pawisam us
beigahm un meers warehs nahkt tai sen iswahrdsinata walst.

Turku Sultans, ka siro, 22. Februar ir manifestu isslai-
dis, ka wizeem nemeerneekem, kas 4 nedetu laikä eet mahjäas,
wisa noseegschanahs tohp peedohta. Nopohstithos namus un
basnizas waldischana grib usbuwheht, tapat ari doht atpakat-
nahzeem naudu preeksch dsihwes eesahkschanas. Gar wisu
rohbeschu buhs fcho manifestu isfludinahit. Bet masa zeriba,
ka to klausih.

No Turkū semeš. Sultanam ir lohti gruhtti nahzees, pasemotees un parakſtih to padohma rakstu, ko leelwalstis tom nodewa. Bahri deenas wintch ſkaidri ſlims bijis deht ſchihs leetas. Ihypaschi Turkū augſtais tizibas ministers (Scheich el Islam) un daschas is Sultanā ſeewahm ir ſtipri Sultanu gumidjuſchas, lai neparakſta, lai labak padſen ſawu leelweseru un zitus ministerus, kas to leetu tilk tahlu nolaidschi, ka ziti drifkſtoht ta ſawus padohmus uſteekt. Bet ſweſhee konsuli un walſtju weetneeki ar ihſeem wahrdeem pastah-

weja us atbildu, ta ka Sultans tatschu bij tik gudrs un labak parakstija. Pee weenas no tahm 5 punktehm winsch tomehr patureja sawu galwu. Bij peeprafits, lai tahs eenahfschanas no Bosnijas un Herzegowinas paleek winu paschu semè preefsch paschu semes waijadisbahm. Zo Sultans ne-atwehleja, bet tai weetä to, ka buhschoht us preefschu wairak preefsch scho semischu waijadisbahm no frohna kafes likt dobt. Jau ta leeta leelwalstihm reeba. Bet wehl wairak nepatikshanas zel tahs finas. ka Sultans ne par ko nau peedabujams, lai tahs apfohlitas weeglinoschonas leek wißeem laudihm issludinaht. Bosnija winsch lizis sawu manifestu preefschä lasift sawam kara spehkam un sweschajeem konsuleem un kad schee peeprafijuschi, lai ari laudihm to dara finamu, tad teen ir atbildehcts, ka ziteem ne-esohf nekahda dala gar to, ka Sultans sawä semè ko dara. Nemeerneeku wadoni ir sawä starpä norunajuschi un to atbildu dewuschi, ka wini nemas negrib klansitees us Sultana apfohlischahanahm, tee tatschu, ta lihds schim, palifshoht tulfschi wahrdi. Wini atfauzahs ari us tam, ka Sultans jau ne-esohf leelwalstju preefschä likumu pilnigi peehmis, tapehz tad winu pretoschanohs newaroht zitas leelwalstis par nellaufibü nemt.

Jauni gudrojumi. Amerikaneescha Bicksforda jaun-pahrgudrota adama maschine ada no willas, bohmwillas jeb deega, ar 1 zilweka valihdsibu (kafirs 12—15 gadu wegs behrns spēhj spildiht) lihds 16 pahru wihreeschu seku jeb lihds 9 pahri garo seku par deenu. Ari papehdis un purns tohp no maschines adihts.

Wihñè Patera k. ir isgudrojis uguns sahles, jaunadu
fmehri, ar ko ekhàs kohla materials tohp apmahlehts un
uguns leesmas kohlam wairš neskarahs klah. Schahda gu-
driba ir jau weza. Preelsh 2000 gadeem lehnina Miteidata
kara wadons lika sowus kara tohraus, kas bij no kohla, ar
aluhnu apstrihkeht un eenaidneeku uguns teem nespēhja skah-
deht. Patera k. sahles ir: schwelskahba Amoniak-kalka feme
un bohrskahba talkfeme. Kohls ar fcho apfmehrehts tik pa-
fchàs leelàs leesmàs gruhòd, bet leefmai nedohd tahlak eet.
Prohwes tika noturetas yee kohla buhdahm un bij jaleezina,
ka žchihs sahles buhtu gan derigas. Tik jawehlahs, ka fmehre
nenahktu dahrai.

Gohdigs suns. Kahdu deen biju aifgahjis pee muhsu draudses skohlmeistera k. kahdas waijadisbas deht; kad pebz wina waizazu, tad weena no wina deeneestneezehm man atbildeja: drihs buhfschoht brihwstunda, bet tagod winsch efoht skohlâ pee behrneem. Bija jauka deena ua rahms laiks, tam-deht paliku fuknas durwîs stahwoht un gaidiju, kamehr skohlmeisters behrnus atlaidihs. Ba tam atmahl wina leelais mahju suns un pee luknas durwihm melle kaulus un fahk tohs krimst, nezik tsgi pehz tam attek diwi neleeli siweni un grib to paschu dariht, ko leelais suns. Bet schis to labumu nonehmis un maseem neko dauds nau pametis. Te nu winsch gul un grausch, bet masee beedri peegahjuschi winam to krah-jumu atmam un suns paleek nu tufschâ. Nu gaidiju ar ilgo-schanu, ko schis gan darihs, zehlahs itin meerigi ausgescham, pameta azis us siweneem it ka wineem winu nekaunibz pahremesdamz un gahja rahmeem sohleem probjam us stalli. Bet te nu atkal sawa kibele us toka gadahs. To nakti bija sneegs, laba kahrt, snidsis un nekur wehl labas pehdas nebijo. Ta nu eijoht sunam nahk laba prahwa zuhka pretim; kusch nu gan greechs zetu, zuhka jeb suns? Un brihnuns! Sunz kahp padstâ sneegâ un laisch zeta beedru meerigi garam.

Esmu dauds zelus gahjis, bet no zilwekeem tikai retus satizis, kas ar gohdu un mihle stib u tuvakam zelu pagreesh, ta ka schis funitis. Winsch nebij wis aif bailibas tahds smalks rahdijes, jo ka pehzak dsirdeju, schis pats funs prohtoht deesgan bahrgi sawus sohbus parahdiht, kur tas to tura par wajjadfigu. — Stahstiju to stiki skohlmeisteram, winsch no schi pascha funa man weenu wehl labaku notikumu pastahstija, fazidams: „Weenu rihtu agri eimu stalli un dsirdu ahrā gaili dseadam; to naakti stipri fala un putinaja; no-eimu pee stallo, redsu mans funs gul ahrā buhdas preeskha; brihnida-meess skatohs buhdā un redsu, ka tur kahdas trihs wistis un gailis funim ruhmi atnehmujschi, — un funs ir tik gohdigs un nedsen wiss sawus tuvakus ahrā un nedora wiss ta, ka daschi zilweki to dara. — Teescham, mihti laftaji, daschi lohpi un swehri zilweku apkauno.

J. R.

Pawasara wehstnejchi. No Berlines mums sino, ka tur jau 9. (21.) Februar zihrujichchi un kihwites bijuschi atmahfuchi; 11. Februar manija ari jau strasdus. Jeroms tad, ka ari pee mums drihs zihrujichchi atskaneht sawai dseesminai laukos, kur filta faulite balto apsegu drihs atnemdama salo fehju ar saweem selta stareem aplaistih.

Wijannakahs finas.

Spanija tas a finainisch, ihpaschi no Karlstu puses ar tahdu neschehlibu un dauds sleyklawibahm wests brahku karfch heidsees, jo Don Karlofa kara spehki pahrwareti un pa leelai dalai waldibnekeem padewufches. Don Karlos pats oisbehdsis us Franziju, bet tad tur nekahdu leelu draudfigu fanemfchanu wairak ne-atrada, tad drihs no turenes steidsees prohjam us Londonu. Ta schis ohtrais Karlstu karfch wilzees gandrihs zaur wefleem 4 gadeem, prohti no April 1872, kur tas no Don Karlofa par fawa kara pulka wirswadomu eezelts generals Diaz de Rada Spanijas rohbeschäfs eelausahs. Don Karlos pats 2. Mai 1872 atmahza us Spaniju, bet wehl tai paschä mehnisi aishbehdsi us Franziju atpaka, tad generals Serrano Karlstu pulku wairak deenu kaufchanas stipri bij sadragajis. Tik 15. Juli 1873 winsch ohtrureis dewahs us Spaniju un uswareja un eenehma to stipri zeetofsn Estella, ko waldibneeli tik tagad apaksch Primo di Riveria wadischanas winam wareja akrant. Karlstu dumpam bija saws seedu laiks wašarā 1874, kur waldibneeli wairak leeläss kaufchanas pahrwareti knapi tik wehl Karlisteem wareja preti turetees un scheem zelsch us Madridu, Spanijas galwas pilfehtu, gandrihs stahweja atwehrts. Bet paschä laikä Eiropas leelwaldibas apstiprana Spaniju par brihwalsti un marschallu Serrano par winas presidentu un ar to brihdi sahka Karlstu spehks nihkt un ja tik starp Spanceescheem pascheem buhtu wairak weenprahibas un waldiba siapraka bijusi, tad schis brahlu karfch starp weenas walsts behrneem, kas nu wehl 1½ gadus ilgak plobsfijahs, jau sen buhtu pabeigts. — Lehniisch Alfonso tagad no wifahm leelwaldibahm fanehmis laines wehleschanas, ka wina waldischanai isdeweess Karlstu faru beigt.

Pehterburga. Kr. aw. „Inwalde“ sino, ka us Keisara Bisaugstaku pawehli generals Kolpatowski sapulzejis Kokandeeschus un teem sinamu darijis, ka winu uswareja walsts Kokand, Kreewijai ka ihpascha gubernia teek veedalita. Par shahdu sinu Kokandeeschi generalim istekfuschi leelu pateizbu, jo preezajotees, ka apaksch Kreewijas Keijara stipras rohfas tak nu weenreis meers un kahrtiba winu semē sahks waldisht.

R. S-z.

Ap Magdeburgu Elbas upe ispluhsdama ir leelu pohtsu vadatisuji, ihpaschi Schenbel zeemam, kur kahdi 700 nami stahweja apaksch uhdens. Pluhdi usnahza preeveschi, ta ka daudsi no sumteem bij janozel. Nami ir sagahsti un wiss stahw weenä uhdens. Tagad nu saldati dshwo gar dambjeem un grib uhdens nowaldiht.

S.

500 werstes pa Balto-Kreewsemi.

(Beigums.)

Beeminefchu diwas leetas, zaur ko Latweefchi tur sweschumā pelna smahdeschanu. Redseju, kur Latvji smuku muischhu ar jaukeem un leeolem ahbelu un smukuma dahrseem no-pirkuschi, wisu jaukumu bij isnihzinauschi. Leepu alejas no-zirtuschi, ahbelu dahrus usatruschi, lai latru masu weetinu waretu apfeht ar labibu, un lai gan teem fawa pilniga mescha peektischana, tad tomeht ap ahbelu dahrus neveena fehtas meeta. Ohtra smahdeschanu tohp pelnita zaur muskigi rupju usweschanohs. Jo Pohlu muischnecks eegabja kahda krohdsina, kur tas few preeksch atrada dauds no saweem Kreewsemnekeem un weenu Latweeti, kas no ta tureja kahdu nohmas weetu. Kreewini sawu fungu eraudsijuschi nonehma zepures, bet Latweets ar zepuri galvā stahweja krohgā, muischneekam blaku. Tas ne-issklatijahs jauki. Kreewi, kas no fawa kunga pawisom atswabinati tam smalki un laipnigi dewa gohdu, bet Latweets, kas sweschumā apaksch ta kunga few dshivi usnehmis, neprata doht gohdu, kam gohds nahkabs. Kas nu wainigs, kad taydam rupjineekam flitti klahjahs. Tas kungs gan nebij gohda kahrigs, bet winsch us mani fazijs: „Redseet, zik smalki ir muhsu Kreewini un zik rupji jubsu Latweefchi!“

Ta weens rupjineeks daudseem dara kaunu un zel neflawu. Mehds fazijs, ka pafaule gan zilweku ismahzoht, bet kas gohdu nepahist, to ir pafaulei gruhti nahkabs ismahzijt.

Baltahs Kreewseimes buhfschanu un laudis apfletijis un fawu darbu nodarijis brauzu atpaka us mihiu Latviju to baltu semi atstahdams, kur jau diwas nedelas no weetas bijis seemas zelsch un schē wehl neweens ar kamanahm nedabusis ne pawisinatees. Pee atpaka braukschanas es atkal 24 stundas paliku Witepska, ka waretu apfletiht schō gubernias pilfehtu. Witepska gul gauschi jauki Daugawai pa abahm pusehm us augsteem kasteem. Leelaka un juukala pilfehtas dala gul us Daugawas kreifa krasta, kas ari ir dauds augstaks nelā labais. Witepskas leelakais krahfchums ir taks jaukas basnizas ar diweem, trim augsteem un stalteem tohrneem. Man wiewarak patika ta katedrale us Daugawas stahwa krasta malas. Ta bij tik gresna un glihta, un stahweja tik augustā weetā, ka pee debesihm. Turpat ari kahda basniza, kas ne fawa krahfchuma, bet wezuma labad eewehrojama. Wina ir buhweta 13. gadu simteni no Leipchu leelkunga Jagelo atraitnes un pee winas ir aybrihnojami tee gauschi beesi muhri.

Pehts Kreewu basnizahm ir ari wehl gubernatera pils eewehrojama, ta ori gul us Daugawas kreifa krasta, tuwu pee paschās malas. Krasta galā ir smuks apaksch awots un wisa pakalne ir istaifita ar gangeem, kur wašarā wajag buht jaukai un dsestrai zeereschanai. Pils galā ir jauks lustes dahrss jeb parki. Us taks weetas wežos laikos stahweusi basniza, bet 1812. gadā (ta nošauktā Pruhfchū karā) 160,000 Frantschi atmahfuchi us Witepsku. Tee tani basnizā preeksch fewim eeriktejuschi maišes zepfchanu un tadehl ta pehzak no-ahrdita. Treschu eewehrochanas weetu cenem tas muhra tilts pahr Daugawu, kas ir stiprs un finuks. Preeksch schi tilta pahr Daugawu bijis kohla tilts us stabeem, kuru ledus un uhdens isahrdijis. Dselszela tilts ir us leiju, kahdas diwi werstes no pilfehtas, bet tas ir tik preeksch dselstrateem ween un tik schaurs, ka pahsi brauzohf wina semo lehniti nemaf newar eraudsisti. Tadehl pahr tiltu brauzohf pa lohgu skatotess

useet bailes; jo isleekahs, kà kàd brauktu pa uhdens wirsu ween, bes kahda tilta.

Witepska ir ari luteru basniza toni pilsehtas daka, kas stahw Daugawas labajā pusē. Paprekkch ta veederejuši kato-
leem, bet tapusi atshylinkota lutereem. Basnizina nau leela,
bet ir stipra no muhra un ari deesgan jauka. Ta gul tā sa-
koht ahbelu uu puķu dahrisinā; jo winas klahtejā tuwumā ir
ahbelu skohla un treipusis. Schini basnizā turoht ik pa trihs
fwehtdeenas latwišķu un zeturta fwehtdeenā wahzu Deewa-
kalpošchanu.

Witepſkas namu rindas istaifa gatawu frustu, pee kam bahnuscha eela, no bahnuscha lihds tillam un Smolenskas eela, no tilta zauri zaur wiſu pilſehtu, istaifa weenu un Daugawa ohiru frusta lihniju.

Witepskā kahdas diwi teeschedakas buhs muhra un weena treschedaka kohka namu, bet tee kohka nami tur deesgan chrmigi isskatahs, pehz Kreewu buhwes mohdes, taisiti no apaleem ehweleteem balkeem ar leeleem palksheem. Ziti no teem ir deesgan stalti, bet wini tomehr atgahdina Latvijas rijs un Iaidarus.

Witepskas eelas nau platas tāpat arī kahjneku eelmasas ir schauras. Tirkus plazis tur ir diktī leels un tanī stundā, kad es tur usgahsu, ta leelaka andele tapa dsibta ar schahwetahm barawikahm. Ap Witepsku schogad bijis ihsts februār gads. Par 70 kapeikahm us tirkus Witepskneeki warejušchi pirkst weselu wesmu ar frischahm barawikahm.

Preefsch Witepflas paf tas ſakams wahrds;

Uhdens man gar luhpahm tef,

Bet us mehles flahpes deg.
Jo lai gan leela Daugawa tek widū zaur vilsehtu un wi-
nas krafti ir lohti awotaini, tad tomehr pilsehtneekem akas
un pumpjös truhkst uhdena, un teem pret augstu krafti ar mu-
zahm un firgeem uhdens jawed no Daugawas. Us tilta stah-
wedams redseju, ka weenadi ween uhdens wedeji ar fawahm
muzahm brauza Daugawā, lehja ar wirlokeem pa spundas
zaurumeem uhdeni muzās un to iswadija pa vilsehtu. Waj
gan Witepskneeki newaretu eerikteht tahdu uhdens skunsti, kahda
ir Rihgā, lai ari pehz spehschānas buhtu masaka un prastaka?
Tad teem nebuhtu jaflahpst un uhdens ja-aismaksa vorzijoneem.
Witepskā es ari dsehru alu, ko fauz par „Scheinflugsches
Bier,” ko kahds Rihgas fung sāwā muischā Uno, aif Wi-
tepskas, no bruhwera Pauli, leek bruhweht un to pahrdochd
ecksch taydahm teewahm, spizahm, garahm, baltahm butelehm,
kahdās apteekeri mehds tureht matellu. Alus gan bij labs, bet
gauschi dahrgs.

Kad Vitteysku ar Dinaburgu ſalihdsina, tad war fagiht: Abjās deg tumſhi eſſas lulturi, abjās nahtſauzeji ſparkechki-na, abjās Schibdi gul weeſnizu preekſchnamōs un apwakte reiſneekus, abjās ir lohti mas ſmuſku ſeeviſchku.

Baltajā Kreevsemē dabujū ari papreezatees par uhdens
dsihwneekem un abineekeem (Amstbien). Kahdā dseiszelā stan-
zijā (Сиротино) redseju glahschu schkrestinā uhdeni draudsigi
dsihwojoh felta ūvis, karuhſes, vihžkas, kirsotas, salaman-
derus, dehles un wardes. Viñi dsihwneeki weens pahr ohtru
faulitē gobisjahs un dseis Napoleonisch us labirinta stahwe-
damās prezajahs. Wardes it menſchīgi ar platahm ažīhm us
augſchu luhkojahs ne-eewehrodamas to laiku, kad winu brahli
un mahfas gul zeetu seemas meegu.

Ar Deewu balta Kreewseme! Es esmu tem azis luhkojees un lewi mihiu atradis. Ar Deewu mani klausitaji! Sane-

mect īcho baltu kūkūliti no mihleem Baltfreewineem! Kad warenais un schehligais līftena grohtajis laus isdohtees manahm wehleschanahm un ilgoschanahm, tad es nahkoschā reisā Latweeschu Awischu lāftajeem nesischu daschadus reisoschanas aprakstus no tahlahm fweschahm semehm. Fr. M.

Pohſtā un ohſtā.

Es wiwu gan wehl pa laikam luhdsu, bet redseju, ka winsch neklaufa wis!" Tahdās dohmās eegrimusī wina fehdeja un til' ko d'sirdeja, ka durwis atwehrahs un wihrs eenahza, kas isli-kahs drohshch nn fweiks; gihmis bij it tukls un labi farkans, ka tahdam, kas blaschkiti zeena. "Nu waj tu reis nahz?" feewa eefauzahs. "Kur tu tqd schodeen til' ilgi d'shwo? Darba laiks jau ir fen pahri." "Nu nu, kas tad tew gar to par daku?" bij ta atbilda. "Waj tad newareschu dariht, ko gribu, ari tewim neprafijis?"

„Waj pahrneši ari naudu mahjá? Behrni ir báda ismiru-
fchi un es tåvat, wifü schodeenu wehl ne-éfmu it neko baudi-
juši, kur tad lai man tas spehks rohdahs, to maso tahrpixu
sühdibit?“

„Eij un strahda, tad few kas buhs“ tà wihrs it pikti at-
bildeja.

Seewa sahka raudahrt un wiham pahrmest, ka winsch nemas negahdajoht un tas tatschu winam peeklahjotees feewai un behrneem maissi doht. „Es lai eimu strahdaht? Tu neschehligs zilweks! Kur tad es ar to kuslu behriniku lai pa-eimu? Man paschais nau spehla, jo stahwu ne-ehvusi.“

"Woj tureši reis muti?" wihrs eeblahwahs rohku iszehlis. Tē eetezeja Roberts, bet bes blaschkes. Tehws jautaja: "Nu kur tad tas rupuzis apkahrt wasajees? Kur tas laiks, ka to jau redseju us mahjahm nahkam." "Kur ta blaschke?" ta mahte jautaja. "Mihla memmin, ta man sapliks" sehns atbildeja, "es liku tanī eeleet, bet mahjā nahkoht kritu un fadausiju."

„Tu Ichps no sehna! Waj tad tu neredsj, kur tawas kah-jas eet?“

Mahte pateiza wihrom, uſ kureeni bij sehnu fuhlijufi.

„Es waretu dereht“ wihrs fazijs, „ka tas sehns melo, buhs to naudu isnaſchkejjs; krist wiſch jau gan nekritis. Sehn, faki taifnibu, kur tu eſi to naudu ſizis?“ „Teht, tizeet man — —“ puſchels gribuja wehl atbildeht, bet tehwſ zirta tam par auſi un uſtahja zeeti, lai fala. Sehns fahka brehkt, bet kad redjeja, ka tehwſ kampj pebz ſpeck, tad teiza: „Ja, teht, man gribejahs lohti ehſt un ta tad es maiſes gabalu no-pirkohs.“ Tehwſ nu nehma to kreetni nopehrt un mahte til fauza. lai wehl dohdoht. Bet fchi mahtes peefkubinaſchana dewa tehwa duſmahm avſtaht un uſ ſeewas pagreeſees wiſch fazijs: „Ari tew ir ta waina. Waj tew sehns ir pebz brand-wihna jaſuhta? Ram tew brandwihna waijaga? Waj tu fo ſtrahdg?“

„Man waijaga gan eesvirdsinaſchonas“ ſeewa atbildeja,
„lai ſpehju maſo uſwilkt. Waj tad tu par mani gahda, fa
man ir kahds kumosß?“

Nu fahkhs lehrums starp obeeim un nemitejahs, kamehr
seewa bij daschus plikus da bujus. Wihrs nu nosweeda pus-
franka gabalu us galda un suhltja senku, lai atnes maiisi, defu
un brandwißnu. "Kas tas ir?" wihrs it peepeschi eesaujahs,
eeraudsijis to grahmatali us benka, kuras wirtsraffts bij

„Grehzineela atgreeschanahs“. „Kas tahdu lupatu schurp at-nefis!“ wiensch joutaju un to grahmatinu gabalos faplohsjija. Seewa tam nu isteiza, ko Robertis tai bij fazijis. Nu wihrs sahka lamaht un lahdeht par wifem mahzitajeem, kas laudihm meeru nedohdeet; gribot leegt satram dsibwoht, ka winam tihk. „Kad weens tahds wanâ pajumta nahktu, tad es wiawu ka kaki nosweestu pa trepehm semê.“

Tik ko to bij isteizis, te dsirdeja pee durwihm peeklauwjam un weens fwesch wihrs, melnâs drehbës gehrbts, eenahza un laipnigi sveizinajis jautaja: „Ka tad jums klahjahs, mani mihli tauteefchi? Gribet juhs reis apzeemoht un redseht, waj newaru jums ko labu dariht.“

„Kas tad juhs tahdi esat un ko gribat?“ ta wihrs jautaja pretim.

„Es esmu ewangeliuma kalps un — —“

„Te jums nau nelas jomekle; raugeet, ka teezeet prohjam.“

„Bet . . . atwehleet man jele, ka es jums, jeb ja juhs negribeet dsirdeet, tad juhs feewai palasu lahdu gabalinu is dahrgas grahmatas, kas ihsti preefsch jums rakstita un — —“

„Es jums jau esmu reis fazijis, eita prohjam, waj fa prohtat, ko faku?“

Kad sweschais wehl tuhdal negribeja eet, tad wihrs to fawehra aif rohkas un issuhma pa durwihm laukâ. Wehl no istabas kasta pakhris tahs fadriskatahs lapas issweeda tam pakal un uskleedsa, ja wehl reis usdrohshinafhotees tahdas leetas wina behrnam doht, ka tad wihs kaulus tam falaufschoht. To fazijis durwiss aissita zeeti.

Behz kahdas stundas wiensch seudeja ar ziteem wahzeeschu strahdnekeem kahdâ schenki, wihri dsehra brandwihnu un spheleja kahrtes. „Ta ir deesgan behdiga dsibwe, kahdu mehs te Parisê wedam“ ta weens no wihereem fmagi nopyuhsdamees fazija, „rihtos jau preefsch trim zeltees un pee darba siegtees un tad tahs eelas te kahnicht, turklaht ta pelna tik masa. Kad man tik kule spchtu, es tuhdal eetu atpakal us Wahzsemi un dsibwotu tur par algadsi, tad tatschu sinatu, ko pelnu.“

„Ja, ja, tur tapat mirtu badu ar feewu un behrneem“ ohtre atbildeja un tas bij muhsu Gustaw Kolbs.

„Nu tu tahds wihrs jau warbuht pamestu feewu un behrus ari te“ fazija trefch „tu jau aissbildinatohs, ka ta ari nemas nau tawa riktilga feewa, jo laulahs tu tatschu nemas ne-efi.“

„Bet waj tad ta nebuhtu schelvestiba, to nabadsiti, kuras muhsu wiensch us sevi nehmis un kas wiawu ka mihi, pamest te schohgmale?“ jautaja atkal pirmais.

Gustaws zeeta kusu; winam bij gan jau daschreis dohmas nahkuschas fawu Lihsbetti ar behrneem aiftah, tad tatschu wihs pelna paliktu weenam pascham.

„Juhs wihs te ta fawas galwas nodureet“ fazija zetorts, juhs esat tik tahdi lupatas, gribet leelu mantu fapelnicht eelas flauzidami. Waj tad jums nau kurashas pee augstakeem darba gabaleem kertees, kur tad ari atlehts sawada pelna?“

Ziti sahka klausitees, ziti duhres fakrampeja: „Kas tas tahds? Ka wiensch ta drihst ar mums runaht?“

„Nu, nu mihi draugi, ne-esat tik pilki, kaitinahs es juhs negribeju, es tik gribet juhs pelnas awotu peeminecht, ko juhs warbuht nesnat. Es esmu Franzis un waru jums pee faweeem Frantschu brahkeem labu pelnu norahdiht, bet nesnu, waj juhs prohtet muti tueht.“

„Kapehz ne? Kapehz ne? Es eeschu, es ar, es ar“ ta wihs pulka atsauzahs.

„Nu tad dsirdeet, riht pehz pusdeenas dahrfa eelâ muhsejj ir nodohmajuschi leelu bunti zelt. Tur buhs pelna ko wehrts. Waj gribet, tad eset pulsten 3. tur jan us ta platscha, tur tad jums darbu dohs. Bet tur waijaga us matu klausicht, ko pawehl. Waj to gribet dariht?“

„Mehs esam gatawi un ko apfohlam, to ari turesim, finams, kad labi mums malkaseet.“

„Nu par to nau behdas. Te ir rohkas nauda!“ To fazijis tas Franzis satram esekaitija pa 5 franku gabalam us galda un apfohlja wehl wihs winu to wakara schenka rehkinumu nolihdsinah, lai prawijoht duhschais, riht buhshoht wareht wehl augstaki wakaru pawadiht. „Sweschais aissahja, bet strahdneeki palika wehl libds wehlai naaktei schenki. Nahkoschâ pehz pusdeena dahrfa eelâ bij leels dumpis, laudis ar waldischanu nemeerâ, bij sawirknefuschees un waras darbus usdohmajuschi, ka tas tai laikâ beeschi ween Parisê gadijahs. Wahzu strahdneeki bij pee laika klahnt un wineem usdewa, eelas brugu alminas usahrdiht un kraut gubâs, ka nemeerneekem ir ar ko fweest un zelu aisslohsicht. Bunte beidsahs, ka jau daschureis, ta ari fchoreis, ar to, ka saldati nahza un fanehma daschus zeeti un zitus isklihdinaja. Starp fanemtajeem bij ari muhsu Gustaw Kolbs, ko bij pee nedarba pefspchuschi.
(Af preefschu wehl.)

G. S. jaunkundsei.

Lai laime tewim usfmaida
Ikkatrâ weetinâ,
Un liktens tew ne-isbaida
Ne behdu brihtinâ.

Ka tawas dsibwes deeninas
Tew preeksâ pa-eetu,
Un fweikschana — lai luhipinas —
Pat garâ fajustu!

Lai mihib', zerib', pastahwe,
Tew allasch usfiproht,
Un, garâ, juhtas nekawe
Muhs fwehti faweenoh.

Tahs trihs, ka laimes engeli,
Lai tewi pawada:
Ka wairs nekahdi beedeli
Tew trauze — nomohdâ.

Lai tawi prahki fajustu
Reis manas nopyuhsta.
Un mihibs'-juhtas atsichtu
To, kas ta noskumstahs!

Ja tas ta reissi notiktu,
Ka tagad wehlejohs,
Tad laimigu man' daritu
Un skumjas galetohs!

A. S.

Preefsch Interni valihdsibas lahdes pee Leepajas apr. komitejas eemakkaja: no Sakas dr. 20 r., Apriku dr. 20 r., Rubas dr. 11 r. 30 kap. (starp teem 3 rbt. preefsch Sahmu falas flohlahm), Kruhites dr. 4 r., Greeses dr. 20 r. 15 f., Kurssischu dr. 18 rubl.

R. Kieniz,
no Leepajas apr. komitejas yufes.

Sudraba medalis.

1. gohda alga.

Sudraba medalis.

Schujamahs maschinas,

ar rohkahm un kahjam strahdajamas un stipri taisitas, kuras it ihpaschi preeksch lauku skrohdereem derigas, ka ari wisa zitas schujamahs maschines preeksch familiyahm un amatneekem peedahwa par lehtakajeem tirgeem un us galwofchann

3

J. Friederichs,
Jelgawa, paleijas eelā Nr. 3.

Mahziba par welti!

Glihti pataifitus pakawus
no daschada leeluma, ka ari naglas
preeksch wineem peedahwa

Ziegleris un beedris,
Rihga, leelaja pilis eelā Nr. 19.

Bagare,

Kura feewai lohpu lohpchana ir ja-usnemahs, ar labbum parahduschchanabm war par Jurgeem weetu dabant. Jumprawnulischä pee Baufas. Tandebt pee laika javeemeldabs turpat jeb Jelgawa, knöchela namā, blakam rauhtum.

Krohna Baldounes, Baldounes meschlunga-muischhas un Brambergu-muischhas (Brambergshof) pagasta waldbas zaur scho usazina wifus 1855. gada dīsmusfchohs pee augstchä minetajeem pagasteem peederigobs jauneklus. ka wiai lohpuslaki ibds 27. Februar f. g. — debt fawu familijas lohpuslaki u. t. j. pr. usdohschanas — pee fawas peederigus pagasta waldbas stelletohs. Kuri nebubs stellejuchees, nedb fawus familijas peederigus udewuschi. Ibs fchi gada eefauhchanas rullos ta eerastiti, ka tee tahn pagasta waldbahm fenahk it usdotti.

Baldounes, 23. Januar 1876.

(Nr. 17.) (S. W.) Pag. vez.: M. Podin.

Labu muischhas mahju,

bes pagasta klausibahm, war no Jurgeem f. g. us 12 gadeem us renti jeb ari us pubgrundu dabuht. Klauhchanas finas isdohd Jelgawa, vez-eelā (Ait-Strofje) Nr. 4. Contius.

Ahrsemes

superfossatu,

preeksch wafarejas un malnu gipst preeksch abbonsina peedahwa

Samuel Heyster's,
Jelgawa, leelaja eelā Nr. 59.

Kam kahdas mantoschanas rekties buhtu us nomi-
ruscha Ainscha Speka manu teel zaur scho usaz-
inat, ibds 27. April f. g. fchē meiderees, jo
pehz tam neweens wairis netiks peenemis.

Graudes pagasta teefā, 7. Februar 1876.
(Nr. 4.) Preekschfehd.: J. Jannsohn.
Skt. weet: Kreuzberg.

No jensures atwelehts. Rihga, 23. Februar 1876.

Nupat tika trescho reis no jauna isdrukats pee
J. W. Steffenhagen un dehla

Ta Deewa - falpa

Mahrtina Luttera

masais fatkissis

istieits un issfaidrohts
ar svehtu rafstu wahrdeem un ar leela
fatkissa palihgu.

Latveeshu Deewa draudschm dahwahs par atshscha-
nas un tizibas apstivinachamu.

Malka 25 kap.

Schis fatkismis ir lohti derigs pee
eeswehtijamo behrnu mahzibas.

Dabunams
Jelgawa, Besthorn k. grahamu-bohde.

Slohkā (Widsemē)

ir weens nams ar grunti, pubraweetu leela, ne-
tahtu no dīselgela stanzijs, pahdohdams; gar grunti
eet dīvi eelas un tadeht preeksch buhweschanas de-
rigs plazis. Skaldrafas finas dabujamas pee Sloh-
kas festera.

Ohlatnes muischä, pee Rihgas, teek no Jurgeem
1876. gada Schuza krobas, ar 2 gangu

wehja dsirnawahm

un aramo un plawu semī, us 12 gadeem is-
rentehts.

No krohna Behrsmuischhas pagasta teefas teek zaur
scho wiß usazinat, lam labdas mantoschanas teefas
jeb parahdu prasfchanas pee nomi-
ruscha Syrigaul-
muischhas Pulku mahju fainneka Kahrka Streuberga
astabas mantibas buhtu, jeb las nomirejam ko pa-
rabdā valzis, 27. Merz 1876. g. pee skhls pagasta
teefas meldetees; jo vebz tam neweens wairis netiks
klaufits un ar parahdu aehmejeem pehz likumeem
darlis.

Behrsmuischhas teefas namā, 30. Januar 1876.
Preekschfehd.: H. Beilmann.
Skrihw.: G. Reichmann.

Teem ir Möhsus un praweefchi. Biheles
zwebiku syreddikis Dīkelu bañizā. Widsemē, fay-
zichts 1. September 1874 no mahzitaja R. Dīrne.

Malka 8 kap

Pehrtones muischä, tuwu vee Leepajas vilsehta, ir
diwi istabas preeksch amatneeka jeb dabrsneeka no
Jurgeem 1876. g. isibrejamas.

25 slauzamas gohwis,

(no Holsteines flakas) ir Strutelis lauku-muischä Mel-
kalne wifas lobpā jeb par weenat pahrdohdams.
Klaufitas finas dabunamas pee Schwaha Strutelē
vahr Upesmuischu.

Sawu jauno
pirk- un pahrdohfchanas weetu
Nr. 59. Jelgawa, leelaja eelā Nr. 59.

pee melno gaili

peeflameju es wißeem virzejem un vahrdewejeem un
apfohlohs labibu, abbosina un linseklass
virkdams un materiala preži, fikses, fahli un
tabaku vahrdohdams, makfaht labu tigu un doht
labu preži.

Luhdsu fawus draugus un vasibstamohs, manim
fawu uszibū us preeksch dabhwinah.

Samuel Heyster.

Jahnis jeb waijata pateefiba. No h. Eiven-
thal. 50 kap.

Drukabis pee J. W. Steffenhagen un dehla.

Tē klaht peelikums: (Basnizas un skohlas finas).

25. Februar (8. Merz) 1876.

Basnizas un skohlas simas.

Weens kungs, weena tiziba, weena kristiba.

Nahditajs: Sina. Skohlas likumi. Wehl kahds mahrds par behru ehdina-
schau laukskohlas. Kaps.

Sina.

Pee Kursemes bihbetu beedribas išg. gadā ir dahwanas eenahkuschas no Jelgawas wahzu dr. 90 r. 55^{1/2} l., Jelgawas latv. pilf. dr. 20 r. 50 l., Bauskas wahzu dr. 3 rbf., latv. dr. 5 r., Rundawas dr. 35 rubl., Sabiles dr. 10 r., Kalnamuischias dr. 3 r., Zohdes dr. 3 r., Bahubeles dr. 3 r., Meschohtnes dr. 10 r., Meschamuischias dr. 3 r., Neretas 8 r., Lestenes dr. 6 r., Schubkstes dr. 3 r., Preekules dr. 5 rbf. — kohpā 208 rubl. 5^{1/2} kap. Bihbetu beedriba wifahm īchim draudsehm fawu firsni gu pateizibu fazidama dara ari sinamu, ka weza gada beigās tas darbs pee jaunajahm bishbeles plah- sehm bij jau lihds Praveescha Čaja grahmatas beigahm noti- zis, 45 drukas bohgeni bij jau preeksch drukas gatavi fastah- diti. Ar Deewa palihgu war zereht, ka wiss tas darbs pee metalplahschu fagatavoschanas lihds fchi gada beigahm wa- rehs tilt pabeigts un tam tagadejam bishbetu truhkumam buhs ispalihdsehts. Lai tad Deews tas kungs palihds un stiprina tohs strahdneekus, kuru rohkās schis darbs stahw!

Skohlas likumi.

(Stat. Latv. aw. Nr. 7.)

(Biegums.)

§ 16. Preeksch skohlotaju palihgeem ir tee paschi no- spreedumi. Kur skohlmeisters pats palihgu lohne, tur ori- winsch to iswehl un ar pagasta skohlas komisiones atwehle- schanu ismekle wina apstiprinachanu amata.

§ 17. Kam ta teesiba peekrikt, skohlmeisteru zelt, tee to ismekleto peemelde sawai skohlas komisionei un schi to stahda tahlak preekschā deht apstiprinachanas. Ja pagasta skohlas komisione grib, tad wina war peepraukt, lai iswehleis no- tura prohwes mahzibū, pee kam no skohlas komisiones waijag sklaht buht draudses mahzitajam un wehl weenam komisiones lohzelkam.

§ 18. Kur dīmtlungs un pagasts kohpā skohlu ustur un abi newar par zelamo skohlmeisteru weenōs prahots tapt, tur lai weeta nestahw tukscha, Kirspohles komisione war pagai- dahm par skohlmeisteri eelikt waj nu to, ko dīmtlungs jeb ko pagasts zaur skohlas komisioni Kirspohles skohlas komisione preekschā stahdijs. Pehz notezejuscha gada Kirspohles komisione leek kandidatu laukskohlu wiesskomisionei preekschā deht galigas apstiprinachanas. Tāhs pastarpu laika skohlas eenahk- schanas nahk skohlas kāsei par labu.

§ 19. Kirspohles skohlas komisiones presidents nospreesch fawu fapulzes weetu.

§ 20. Kur diwi basnizpreekschneeku lungēem jeb 2 mah- zitajeem daliba pee weenas skohlas, tur tee sawā starpā is- lihki, kuram ta darischana. Kur basnizpreekschneekam, kā daschās krohna draudsēs tahluma deht nau eespehjams wifas skohlas waldibas darischanas ispildiht, tur tam ir atwehlehts, weetneeku nemtees.

§ 21. Pagasta skohlas komisione fastahdidamahs gahda, ka kur 2 jeb wairak pagasta wezako pee skohlas peekrikt, weens tohp us teem pirmeem 3 gadeem skohlas komisionē eewehlehts, īayat ari, ka tas "skohlas wezakais" tohp zaur pag. weetneeku pulku iswehlehts. Kurā weetā skohlas komisione fawu fanahk- schanu notura, to paschi sawā starpā nospreesch.

§ 22. Kur wairak dīmtfungu pee weenas skohlas us- tura nem dalibū, tur tee sawā starpā iswehlehts weenu, kas skohlas komisionē sehdehs.

§ 23. Pagasta skohlas komisioni fasauz kohpā basniz- preekschneeks, jeb kur tas pats to nespohj, tur nodohd winsch fawu presidenta amatu draudses mahzitajam.

§ 24. Strahpesnaudu par skohla truhkuchanu peedsen skohlas wezakais, kam iknedelas, wišderigaki festdeenās skohla ja-atnahk, un jafanem no skohlmeistera tas fasihmejums par truhkuchem behrneem. Lihds mehniesha beigahm winam wai- jag to strahpes naudu, kur nau pilnigas atrahdischanahs par truhkuchanu, no wezakeem jeb audzinatajeem fanemt un skohlas kāfē eemalšaht. Kas nemakša ar labu prahtu, tee tohp zaur pagasta waldibu us to peespeesti.

§ 25. Katram pagasta skohl. kom. kā Kirspohles skohl. komisiones lohzelkam peekrikt pascham labi beeschi skohlu ap- melleht; wišwairak tas peekrikt draudses mahzitajeem, usrau- dīsu west par mahzibū, par skohlenu tureschanu, par skohlmei- steru weschanohs. Skohlmeisters brihwpalaischanu preeksch fewi lihds 5 deenas war no draudses mahzitaja panahkt.

§ 26. Par revisionehm un esfuhrtameem rusleem nahks turpmāk preekschrafsti.

§ 27. Pagasta skohlas komisione, kur tai tas waija- dīsīgē, nem palihgā pagasta waldischanas spēku.

Par pagasta skohl. kom. spreedumeem war 2 nedelu laikā suhdsēht pee Kirspohles sk. komisiones un pret skohlas komisiones un laukskohlu wiesskomisiones.

Subdības par skohlmeisteri behru wezakeem u. z. japeenejs pee skohlu komisiones. Kad pag. skohlas komisione atrada wainu un winas wahrdi nenes anglus, tad ta apsuhs skohlmeisteru pee Kirspohles sk. komisiones, kas war skohlmeisteru no amata tuhdal atstahdiht jeb laukskohlu wiesskomisione preekschā list, ka skohlmeisteru pavismam no amata atlāisch. Kur pagasti un winu waldibas nedara, kas preeksch skohlas darams, tur Kir- spohles skohlas komisione par to esfuhsdys pee pagastu usraugu

teefahm. Kur dehf tahdahm leetahm, kas katram preeskohlas jadohd, ir strihdes, tur fuhsibas pret d'simtkungu penees pee kirspehles skohlu kom. jeb pret domehnu waldibu pee laukfokku wirskomisiones.

Wehl fahds wahrdas par behrnu ehdinafchanu laukfokhlâs.

Kad Mahrtiu laiks flaht, tad wifas skohlu durvis atwerahs un pa nowadu nowadeem atskan us behrneem: „Skohla, skohla!“

Un behrni ir ari gatawi, paklausift Mahrtina aizinaschani; wini nomet sawas walka drehbes, gehrbjahs gohda us-walka un eet us skohlu. Ir agrs rihts. Gaismina tik ko swihst. Mehs redsam trihs skohlas behrnus, meitenes, us skohlu tekam. Tee steidsahs mudigi, lai laikâ aistiltu. Gedami tee dudina. Weena no tahm nejs leelu baltu kuli us muguras. Rohlâ tai ir kruhse un asotê grahmatas. Ohtra eet weeglaki; tai lakinâ eeseets kas nekas. Trescha pahri grahmatinas schnufdrahnâ eesehjusi eet itin weegli. Pirma kruhfi no weenas rohlas ohtrâ nemdama un kuli no weena pleza us ohtra mesdama nogurufi un noswihdu siaka: „Tihri jau nelaine! skohla tik tahlu; plezi man jau nogurufchi un rohlas nowilktas. Newaru gandrihs wairs ne pa-eet. Saimneeze man eedewusi elpu us wifus nedelu. Kulâ ir maises klapas un trihs fikkes, kruhse peena putra. Mahsinas, palih-dseet man panest!“

Ohtra, ar to maso knupiti atbild: „Etu! steep pati sawu kuli! Kam deri pee tahda faimneeka, kam mahjas tahlu no skohlas. Redsi, ka man labi. Saimneeze pusdeenai eedohd lihds maises kampinu un fuhruma kumosu. Wakarôs es eiju us mahjahn un dabunu filtu ehdeenu wakarinâs un brohlasti.“

Trescha itin weegla un tukfcha atbild: „Man pawifam labaki; es turpat skohlas tuwumâ esmu kohrteli pee mahtes mahfas, un tur ik ehdeena dabunu filtu baribu.“

Meitenehm tâ tehrsejoht leela fulba brauz pakal, pilna ar skohlas sehneem. Meitenes fawz: „Bawedeet muhs ar! Bawedeet muhs ar!“ Sehni brebz: He skuki! Skukus newaijag nemt fulba, lai eet kabjahn.“

Wedejs faka: „Kur tad lai wifus panem lihds. Wifas zela malas pilnas ar behrneem, kas ar waru kriht kubâ.“

Sehni aisbrauz nigrudamees, meitenes eet teem pakal no-puhdamees. Bet pawifam gruhtaki ir tai ar to kuli un kruhfi; katram brauzejam tai jabehg no kabjahn un jabreen dsili pa sneedu. Tâ wina noschaurlufi un noswihdu siaka us skohlu un tur tai atkal jazeefch wifus nedelu ehdoht auksu ehdeenu.

To skohlas behrnu eeschanu us skohlu un winu ehchanu skohla eemehrodameem mums japrofa: Kâ lai skohleni lauschu skohlas taptu ehdinati, lai winu aiseeschana us skohlu teem nebuhtu par gruhtumu, winu ehchanu teem pascheem par newefeliqu jeb fainnekeem par istehrige? Vai scho waizachanu gruntigi waretu atbildeht, tad mums wispirms japrofa: Uszik daschadu wihsi noteek skohlenu ehdinafchanu lauschu skohlas? Us tam dabunam schahdu atbildi: Skohlenu ehdinafchanu lauschu skohlas war notikt us tschetterjadu wihsi:

Pirmkahrt! Tee skohla nemas ne-ehd. Pa-ehduschi us skohlu aiseet, noklausa tur mahzibas stundas, eet us mahjahn ehst un tad atkal nahk pee mahzibas.

Ohtrkahrt: Tee skohla tik pusdeenu ehd. Makki katras gul sawâs mahjâs. Katrâ rihtâ us skohlu aiseet un katrâ wakarâ pahrnahk mahjâs, ta tad asaidu un wakarinâs notur mahjâs.

Treschkaahrt: Ik weens paleek skohla wifus nedelu, tur gul-stahs un zelahs un nem sawu kuli lihds us nedelu.

Zeturtkahrt: Skohleni wifus nedelu pateek skohla un tur tohp kohpâ ehdinati. Turpat skohlas namâ teem zep maiši un wahra ehdeenu, no ta deputata, ko wifus dalibneeki kohpâ sametuchchi.

Nu japrofa, kura no tahm tschetterjadahm ehdinafchanahm buhutu ta tabaka?

Us to waram atbildeht, ka ta wispirms mineta buhta ta wišlabaka un patihlamaka; jo skohlas istaba nau behrnu ga-stuhfis, skohla lai ir skaidra weeta, kur galdi netohp apfmu-linati, laiks nokawehts un skohlotajam nau nekahda finaschana, waj wina behrni ehduschi jeb ne-ehduschi, waj tee mas ehd jeb isteek bes ehchanas. Neween skohlotajeem, bet ari skohleneemi tahda ehdinafchanas wihsen buhutu ta labaka; tad teem nekahdu ehdamo newajadsetu us skohlu nest, kule waj taschâ un tur ehst fausu baribu, bet tee waretu ehst mahjâs lihds ar sawe-jeem filtu un schidru. Tomehr tahda skaidra buhchana, kur behrni skohla nemas ne-ehd, war tik notikt pilfehtâ un ari us laukeem, kur mahjas ir zeemâs un skohla stahw zeema widû. Pee mums Latwijâ, kur mahjas iskaitas pa laukeem tahli un plati, tik reti war notikt, ka skohleni mahjâs pa-ehd.

Tapat ari ohtra skohlenu ehdinafchanas wihsen, kur tee tik pusdeenu skohla bauda un katrâ wakarâ eet us mahjahn ari tik teem tuwejeem skohlas apfaimineem buhs eespehjama.

Tâ tad nu tam leelajam faimneku pulkam atleek wehl tik tahs diwejas skohlenu ehdinafchanas.

Katram doht sawu kuli lihds jeb fames deputatu, lai behr-neem turpat skohlas namâ taptu zepts un wahrihts.

Bet nu japrofa, kura no schihm diwahm ehdinafchanahm ir ta labaka?

Katrai leetai ir faws launums un faws labums, tadehk atklahtschu katras launumu un labumu un tad israhdischu, kura no abahm buhutu galâ ta labaka:

Kad skohlens dabu lihds sawu maises kuli, tad tam pa-fcham no tam nau nekahda ihpascha labuma. Wina weza-keem ir tas labums:

1. Tee behrneem katrreis war doht lihds to, kas teem ir pee rohlas;

2. Ko tee dohd, to wini dohd sawam paſcham behrnam, Skohlotajam ir tas labums:

1. Winam nau nekahda nodarbofchanahs ap behrnu eh-deenu;

2. Behrni preeskohla eeschanas ne-aishem ilgu laiku.

Turpreti tas launums, kas zaur katras kules dohchhanu zehahs ir schis:

1. Behrneem janopuhlejabs ar maises aisheschana us skohlu;

2. Behrni eerohn kahrumâs dauds gahrduma un aisdara bauididami.

3. Skohlotaja kaki, waj ziti no pascheem skohleneem peeleen pee kules, padara laupijumu un eerohnahs sahdibas.
4. Behrneem daschreis daschai deenai ehdeena peetrubhts, un tad jazeesch bads jeb jatek tahlu us mahjahn pehz ehdeena, zaur ko skohlas stundas tohp masinatas.
5. Skohleneem, kas mahjas eeraduschi strehbt filtu putru, skohlas fausa un auksta bariba weselibai ir skahdiga.

Tas launums, kas skohlenu wezakeem janefs, kad tee katrs dabu sawu kuli, buhtu schahds:

1. Saimneezi katrā pirmdeenā rihtā janopuhlejahs ar kules bahschananu, kā wezōs klausibas laikos, kad darbeneeks waj dihzeneks bij jalaisch no mahjahn, un kad daschā seemā tai diwi, trihs jafuhtha skohla, jahabsch diwi, trihs kules, tad ta wehl fewi nejuhtahs swabada no bahschanas, un wehl arween nophuhlejahs un nobehdajahs: Ko bahst? Kam bahst? Zik bahst?
2. Saimneekam katrā pirmdeenā janokawe sirgs, ar ko behrni elpi aisswest us skohlu, un ari festdeenās sirgels jatezina, lai skohlenu tusschās kruhses un sarkannas pahrwestu mahjas.
3. Skohleni pahrbruhk par dauds aisdara, fuhruma, sveesta un speka, kas mahju faimei tohp atrauts, un no skohleneem par dauds bruhkehts, tas pa leelakai dālai ne-isleetahts aiseet neckos. Kad nama mahte gada galā wisu to aisdaru weenā kohpā waretu eeraudīht, ko ta weenam un ohtram skohlenam, it ihpaschi sawam miham luteklitim, ik nedelas dewusi lihds us skohlu, tad ta sawahm azihm negribetu tizeht un laikam eesauktobs: Tas ir par dauds!

Skohlotajam ir atkal schahdi launumi:

1. Skohleni is sawahm kulehm ehdam istabu peemehta ar maises drupatschahm, kruhses aissbahschkeem, luptahm, filku schaunahm un afakahm un skohlotajam tee arween ja-urda, lai to nedara.
2. Skohleni fausu un fuhru baribu ee-ehduschi skreen arween ahrā dsert un zaur to pеebrada skohlas grihdu un dsifina istabu.
3. Skohleni, kad teem it ihpaschi nau skapis waj kambars, kur ehdeenu paglabah, sawu launagu glaba pee fewis klapē, zaur ko klapē ohsch pehz maises, galas, filkes un tas wifem ja-ohsch.
4. Skohleneem daudsreis us nedelas galu peetrubhts ko ehst; tee tad isluhdsahs, lai tohs laisch us mahjahn pehz ehdeena, bet aissgahjufchi wairs nenahk atpakał, ari no maises tehweem aistureti, kas faka: „Ko nu to weenu deenu eesi us skohlu!“ Un tahdā wihsē tee aiskeem dauds skohlas stundas un mahzibas.

Apskatism nu skohlenu ohtru ehdinaschanas wihsi, un wišpirms kahds launums un kahds labums nahk skohleneem, winu wezakeem un skohlotajeem no tam, kad skohlas behrni skohla dabu kohpehdeenu:

- a) Skohleneem tas nenesf nefahdu launumu, kad tik ehdeens tohp pasneegts kahrtigi un peeklahjigi.
- b) Skohlenu wezakeem ari no tahdas kohvehdinaschanas nefahds launums nau panefams, kad tik tee

paschi to leetu ne-uffkata ar fewischki lepnahm azihm.

c) Skohlotajam skohlenu kohpehchana nefs schahdus launums:

1. Tam daschlahrt laizisch janokawe pee behrnu deputata sanemchanas, pеesihmeschanas un isdohschanas no kahds.
2. Tam, ja winsch nau prezejees, ilkreis jaſmeke behrnu ehdeens, waj tas labi fataifahs.
3. Ja kahds pruhfis, jirzens jeb gitads lustons ehdeena noslīhžis un behrni ta lihki atraduschi fahk ahkstitees un fuhdsetees, tad tam jaſpreeſch teesa un jagahda, ka meers buhtu mahja.
4. Pagasta ſeewinas skohlotajam drihs pazet to neſlawu, ka winsch few ko veefawinajoht no behrnu deputata: Sawu ſirgu waj sawas zuhkas nobarojoht no behrnu maises un putras.

Apluhkoſim nu to paschi leetu no ohtras pufes: Kahds labums ir skohleneem, winu wezakeem un skohlotajam, kad skohlas behrni skohla dabu kohpehchana?

1. Skohleneem nau janopuhlejahs ar ehdeena neschanaus skohlu.
2. Tee dabu skohla gatawu ehdeenu un weeneem pascheem nou janodarbojahs ar ehdeena ſildiſchanu, zepſchanu un wahrischana.

Kahdā kauschu skohla wezaki faweeem behrneem dewa lihds jehlu baribu, lai tee paschi skohla wahritu. Behrni ſinams wahrija un zepa kā mahzeja, un kā tad tee mahk? Kahdreib tscheteras meitenes ſametahs kohpā wakarinas wahriht. Katra eemeta grahpits ſawu teefu galas, putraimu un ari ſawu teefu fahls. Putra bij beeſum beeſa no galas, putraimeem, bet ari no fahls. To wareja fault par fahls putru. Meitenes pasmekedamas ſazijs: „Wai mahſin, zik fuhrs! Wai mahſin, zik fuhrs! Tihri kā ſchwels!“ un iſgahja wisu fehtmalā.

3. Skohleni dabu filtu ehdeenu, kas teem ir weseligs. Teem tad newaijaga lakt tik dauds auksta uhdenu, kā kad tee ehd ſawu faufu un fuhru kuli, kur tad tee ſalta uhdenu ſadſehrufchees, dabu kahſuli un aiffma-kupchu kahlu; newar tad wairs laiſht, dſeedah t nedfs guleht un zaur ſawu ſlepofschana deenā jauz skohlas mahzichana un nakti trauz skohlas lihdsbeedru aismigchana.

Wezakeem skohlenu kohpehchana nefs schahdus labums:

1. Nama tehweem newaijag ſirgus nobraukah t nedelas behrneem skohlas elpu aisswoht, bet tee tad wiſu ſeemas deputatu war aisswest weenreis jeb pahri reiſes un tik tad, kad ſirgeem ir wakas.
2. Nama mahtehm newaijag t nedelas kuli bahst nedfs tik dauds audella iſtehreht preeſch skohlas kulu ſchuhdinachanas nedfs ari tikdauds ſeepju pabruhkeht preeſch skohlas kulu masgaſchanas.
3. Saimneebai aiftaupahs dauds aisdara, ko behrni pa skohlu wairs ne-isneħfa un tur welti ne-iſtehre; jo pehz chemiſkahm ſinachanahm ir peerahdams, ka kad zilweks ilgalu laiku ehd weenu un to paschi baribu, ka tad leela baribas dala eet zauri ne-isleetata.

Skohlotajam no tam nau nekahda ihpascha labuma, kad skohleni skohla dabu kohpehchanu, neka kad tee nahk fatrs ar fawu fuli; jo kad zaur tam winam tee tschetri mineti launumi aktrift, kurus behrni fawas fuls tam aissnes, tad atkal akraht tik pat dauds kohpehchanu met tanf weetä, no kureem tas pehdigi minetais ir niknals un gruhtaki panesams (taneßlawa), neka wisi tee tschetri launumi, kad behrni nahk ar kulehm.

Kad nu lauschu skohlenu abejadu ehdinaschanu launumus un labumus weenu pret ohtru kohpā stahdam, tad isnahk, ka kules dohchanai ir 3 reis wairak launumi un diwi prozentos masak labuma, neka kohpehchanai, un kad wehl tuvali eefkattam, tad atrohdam, ka pee kules dohchanas wifem jazeesch; skohleneem, winu wezakeem un skohlotajeem, bet pee kohpehchanas skohlotajs weens pats ir tas zeetejs, un skohleneem, ka ari winu wezakeem un maises tehweem tik labums ween nahk zaur skohlenu kohpehdinaschanu.

Tapehz buhtu gan wehlejams, ka laudis fawu paschu un fawu behrnu labumu mekledami un kohpā stahdam, kad eeksch wifahm lauschu laukskohlahm, kas nau eeksch zeemeem, ewestu skohlenu kohpehchanu, bet tahlā wihsē, ka skohlotajs no teem launumeem taptu pasargahts, un tas war notikt, kad no tuwakeem fainnekeem eezel par skohlas fainneku, kas behrnu deputati fanem un isdohd, un kad pagasts apghada kahdu lohpū, kas apehd famasgas, smelknes un fehnelas, jeb skohlotam kontrakte atwehl skohlas kulas alkritumus.

Tahlak waram faziht:

Kohpehchanana skohlu pilda,

Kohpehchanana skohlu pilda.

Skohla, kur skohleni dabu kohpehdinaschanu, buhs wairak behrnu pilna, neka ta, kur fatrs eet ar fawu fuli. Tapehz tas ir weena leela laukskohlu fwehtiba, kad eeksch tahn skohlenu kohpehchanana tohp ewesta. Tapehz ari tee fungi, mahzitaji un laudis bagatu paldees pelnijuschi, kas eeksch fawahm skohlahm kohpehchanu jau eweduschi.

Tam issfazijumam par apileezaßchanu, ka kohpehchanana skohlu pilda un pilda es scheit peemineschanu kahdas prohwes is laukskohlu dsihwes, kur tahs man wišwairak pasihstamas.

Bauskas aprinkti, Vorušmündes un Rauzmündes pagastos, kur zaur zeen, mahzitaja Seiler kruhpeschanoħs, pee skohlu pirmas dibinaschanas kohpehchanana tapa ewesta, skohlas ir arween behrnu pilnas, un tad wehl wišpilnakas, kad useet kahds gruhts gads waj dahrdība, jo tad daschi mehds faziht: „Jafuhha behrni us skohlu, lai tur tohs ismitina par seemu!“ un lihds ar to meesigu ismitinashanu behrni ari garigi tohp audfinati un apgaismoti. Turpreti, kur behrni ar fawu fuli eet skohla, tur jo gruhtaks gads, jo skohla paleek tukschaka; jo fatrs faka: „Ko nu laidihs behrnus skohla, kad nau ko kule bahst?“

Peewedishu wehl ohtru prohw, kas to paschu leezina. Meichohntes leelskungs, firsts Liewens, dewa pagasta skohlas behrneem. kahdeem 80 (tik daudseem,zik tam pagastā bij mahju) no muischas pilnigu skohlas ehdinaschanu. Tas ta gahia ilgus gadus un skohla bij pilnum pilna ar behrneem. Skohlotajs wareja ismekletees kahdus tik gribedams un kad weens iskuſtejabs, tad trihs, tschetri bij wina weetä. Bet kad

nefen atpakał minehts leelskungs semneekeem wifas mahjas par dšintu pahrdewa, un pee tam skohlas behrnu usturu atrahwa, lai fainneki nu, ka paschstahwigi buhdami, paschi par fewim gahdatu, tad skohla palika laiku gandrihs pawifam tukschha.

Ka jau mineju, kohpehchanana ir lauschu skohlu fwehtiba, kas tahs pilda un pilda un wifū zitu labumu well pakał un lai ar diwi, trihs brammanu behrni no lauschu skohlas atraujahs negribedami ar faweem semakeem brahleem un prastakahm mahfahm kohpotees, tad atkal 10 un 20 semigu lautinu behrnini nahk winu weetä, kam tahda pat meesa, dwehsele un gars ka wineem. Tapehz buhtu labi, kad wifas laukskohlaś, kas nau eeksch fahdscheem, taptu kohpehchanana ewesta. Gan wifū skohlas draugi un mihtotaji, kas mekle skohlu wišpahrigu un ihstu labumu, un skohlu usraugi, eeksch wifahm laukskohlahm gribetu ewest kohpehchanu, bet teem tas negrib isdohtees, tapehz ka kohpehchanai ir dauds pretineeku, kas to uszkata par reebigu, wina behrnam par prastu. Zaprasa, kadeh gan tai labai un fwehtigai leetai ir tik dauds pretineeku? Us to zits atbildetu: „Saimneki, kas turigi palikuschi, paleek ari lepni, tee tura par winu behrnu posemoschanu, kad tee ar kahdu behrneem ehstu no weenas blohdas.“ Bet waina war ari buht pee tam, ka ta kohpehdinaschanana tohp nepeeklahjigi ewesta, jeb ka deputats tohp kahdi nabadsigi famests jeb ta skohlenu ehdinaschanana noteek nekahrtigi.

Kad B. malzitajs, leels skohlu draugs buhdams, eeksch pagasta skohlas gribeta ewest kohpehchanu, tad wišsch pats usrakstija likumu, ka wifem pee tam buhs peedalites, lai kohpehchanana skohla taptu ewesta, ka satram preeksch tam buhs doht kahdu teefu un skohlmieistereenei buhs to chdeenu wahrikt, ar kahdas feewinas palihgu, tad wifū winam bij pretim. (Us preekschu veigums.)

Kaps.

Tas kaps ir klups un dsestris,

Un schauschalas mums sneeds,

Un tumfchi melns tas dekis,

Kas swescho semi seds.

Nekahdas putnu dseefmas

Wairs wina klehpī skan,

Tik sehtas skumju leefmas

Us rohshu puschkeem man'.

Par welti mihtee schaudsahs

Sew rohlas sahpigas,

Bet ari bahrū gaudas

Wairs neteek klausitas.

Un tak ne zita weetä

Ta ihsta dusja miht,

Tik zaur scheem tumfcheem wahreem

Us tehwiju aiseet.

Fr. Roberts.